

Geachte fractievoorzitter,

Hierbij ontvangt u 'Brabants Mozaïek in ontwikkeling': een oproep voor de gezamenlijke en grensontkennende aanpak van de opgaven bij landbouw, energie, klimaat, water en natuur volgens het Brabants samenwerkingsmodel. De afgelopen jaren werkten wij, de Manifestpartners (MFP) samen met de provincie Noord- Brabant stevig aan de gezamenlijke doelen in Brabant. Wij, de MFP, zijn Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (ZLTO), Brabants Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Brabantse Waterschappen, Brabantse Milieufederatie (BMF), Brabants Particulier Grondbezit (BPG), vijf grote Brabantse gemeenten (B5) en VNO-NCW. Wij hebben de afgelopen periode stappen gezet om de vitaliteit van het Brabants landelijk gebied te vergroten. Ook constateren we dat er een breuk in de bestuurlijke samenwerking is ontstaan. Het is dan ook essentieel dat we de gezamenlijke aanpak herbevestigen, herstellen en versterken. En deze voortzetten en verbreden naar andere maatschappelijke opgaven zoals energietransitie, verbinding stad en land en klimaatadaptatie, met aandacht voor opgaven zoals digitalisering, krimp en groei en ondermijning. Met de aanbieding van dit manifest aan Provinciale Staten vragen wij het samenhangend geheel van sociale, economische en ecologische opgaven in het Brabants Mozaïek in de komende bestuursperiode een prominente plek te geven. Deze opgaven zijn urgent en complex en kunnen alleen worden aangepakt als we dat in samenhang doen. Het nieuwe manifest 2019 is daarmee actueler dan ooit, met als belangrijkste motto: "We doen het met en voor de Brabantse inwoners". Hieronder vindt u de hoofdpunten uit ons manifest 'Brabants Mozaïek in ontwikkeling':

- 1. Wij, de MFP, bevestigen en versterken onze samenwerking volgens het Brabants Model met als brandstof: herstel, opbouw en borging van het onderling vertrouwen.** We geven dat vorm in een 'Brabants Mozaïekberaad': een informeel netwerk dat elkaar blindelings weet te vinden, elkaar vasthoudt, inspireert en aanspreekt. In dit beraad ontwikkelen we een vernieuwende kijk op de toekomst met aandacht voor de realisatie van gestelde doelen in het water- en natuurbeleid en of de gangbare landbouw past bij de draagkracht van het landschap. Wij vragen de provincie Noord- Brabant om de opzet van het Brabants Mozaïekberaad en de vernieuwende kijk mee uit te denken en er actief aan deel te nemen.
- 2. Wij roepen op tot een gezamenlijke, gebiedsgerichte en grensontkennende aanpak voor de transities van landbouw, natuur, klimaat en energie.** Wij geven hieraan volop medewerking. We vragen de provincie Noord-Brabant om hierop, meer dan nu, beleid, instrumenten, investeringen en menskracht in te zetten. Dat vergroot de slagkracht om doelmatig aan de urgente opgaven te werken.
- 3. Wij omarmen de diversiteit van de landbouw als kwaliteit van het Brabants Mozaïek.** Een landbouw die gebruik maakt van moderne inzichten, die duurzaam is en past bij de draagkracht van het Brabants Mozaïek. De diversiteit van de landbouw openbaart zich als: Klimaatstlimme landbouw en glastuinbouw; Een intensieve veehouderij als proeftuin voor de wereld die innoveert om op korte termijn te voldoen aan strenge randvoorwaarden zoals geen emissie, geen stank, beter dierenwelzijn, geen mestoverschot en kwaliteit bij inpassing; Een meer grondgebonden landbouw die natuurinclusief is en kringlopen maakt op lokaal niveau. Wij vragen de provincie om een duidelijke stip op de horizon te zetten voor deze aanpak gericht op diversiteit. We vragen om samenhangend beleid dat daar coherent en actief naar toe stuurt. En om financiële inzet op deze innovaties.
- 4. Wij zetten ons optimaal in voor hernieuwbare energie.** Met inzet van de unieke drive van boeren, burgers en buitenlui, die keer op keer met tal van nieuwe initiatieven komen. Voor zonne-energie geldt wat ons betreft: eerst daken dan land. We stellen ruimte beschikbaar voor hernieuwbare energie. Het gaat om de daken van boerenstallen en, waar het kan, in natuurterreinen, op landbouwgrond en eigendommen van de waterschappen. De MFP willen een actieve bijdrage leveren aan de regionale energiestrategieën en zorgen dat de energieopwek zich goed verhoudt tot de kwaliteiten van het Brabants Mozaïek. We vragen aan de provincie Noord-Brabant om actief te acteren: ruimtelijk, randvoorwaardelijk, financieel en met instrumenten.

5. **Wij werken samen aan het vergroten van de robuustheid van het natuur- en watersysteem.**
We helpen om het natuurnetwerk Brabant af te maken en de kerngebieden onderling te verbinden. We herbevestigen hierover onze eerder gemaakte afspraken. Zoals over de inzet van de MFP en dat 40% van de realisatie van de te ontwikkelen natuur door particulier natuurbeheer plaatsvindt. Dat laatste moet een impuls geven aan het ondernemend natuurnetwerk. We maken het watersysteem binnen en buiten de stad klimaatrobuust en zetten in op de beekdalen als klimaatbuffers. En in de steden op voldoende ruimte voor water en het beperken van hittestress. Dat gaat hand in hand met het verbeteren van de leefkwaliteit. Ook buiten het natuurnetwerk leveren we inzet om de biodiversiteit te vergroten en landschapswaarden te versterken. We pleiten in dat verband voor het voortzetten, verbreden en intensiveren van regelingen die daarvoor zijn. De robuustheid van het systeem vergroten wij door het ontwikkelen van een vitale bodem. We vragen de provincie Noord-Brabant om het (agrarisch) natuur- en landschapsbeleid voort te zetten.
6. **Wij zetten ons samen volop in voor een top landschap in een top economie.** We doen dat samen met leefgemeenschappen, ondernemers en kennisinstellingen. Een aantrekkelijk, veilig landschap en een veerkrachtig ecosysteem als belangrijke vestigingsvoorwaarde voor de werknemers in de succesvolle Brabantse kenniseconomie. Een landschap dat voordelen biedt voor gezondheid en productiviteit en voor banen in de recreatiesector. We roepen de provincie Noord-Brabant en ondernemers op om mee te investeren in dit unieke Brabantse landschap.
7. **Wij vragen aandacht voor de sociale veranderingen die de transities met zich mee brengen.** De transities hebben gevolgen voor werk en omgeving van de inwoners van Brabant. Behoud van sociale cohesie, het borgen van maatschappelijke acceptatie en draagvlak en opvang van de sociale gevolgen zijn dan ook randvoorwaarden voor een succesvolle aanpak. We zetten daarom in op betrokkenheid, participatie en mede-eigenaarschap van burgers. Het gaat om het eerlijk verdelen van de lusten en lasten en het bieden van (nieuwe) perspectieven voor de leegloop van het buitengebied en vrijkomende agrarisch bedrijven (VAB's), met een toekomst voor kleine en middelgrote boeren. Hierdoor voorkomen we maatschappelijke weerstand of zelfs ondermijning. We roepen de provincie Noord-Brabant, gemeenten en ondernemers op om dit punt initiatief te nemen en een gerichte aanpak te ontwikkelen op het terrein van onderwijs- en scholingsbehoefte en arbeids- en omgevingseffecten die ontstaan door de transities.

We roepen u op om het manifest en deze brief mee te nemen in uw collegebesprekingen en uw beleid in het volgende bestuur. Wij nodigen u van harte uit om over deze punten van gedachten te wisselen tijdens het debat over het "Brabants Mozaiek in ontwikkeling" op 27 februari 2019 in 's-Hertogenbosch.

Met vriendelijke groet,

U aangeboden door:

Hans Huijbers (ZLTO)
Kees Jan de Vet (Waterschap Brabantse Delta)
Joris Hogenboom (Brabantse milieufederatie)
Lambert Verheijen (Waterschap Aa en Maas)
Eric van Schagen (VNO-NCW Brabant Zeeland)
Peter Glas (Waterschap de Dommel)

Met ondersteuning van:

Jos van den Boogaart (Regio Noordoost Brabant)
Andre Seip (Regio West Brabant)
Energiepartners??
VBG?

Jan Baan (Brabants Landschap)
Jan Hak (Brabants Particulier Grondbezit)
Mario Jacobs (B5)
Lars Koreboom (Natuurmonumenten)
Marc de Wit (Staatsbosbeheer)
Mathieu Gremmen (Waterschap Rivierenland)

Anke van Extel (Regio Zuidoost Brabant)
Mario Jacobs (Regio Hart van Brabant)
Brabant Water??